

KPMG Albania Sh.p.k., Kosovo Branch
14, Sulejman Vokshi Street
Pristina, Kosovo

Telephone +381(38)246771
Telefax +381(38)246772
E-mail al-kosovo@kpmg.com
Internet www.kpmg.al

Br. dokumenta: KPMG 2014/5

IZVEŠTAJ REVIZIJE
FINANSIJSKIH PREGLEDA OPŠTINE
HANI I ELEZIT ZA FINANSIJSKU GODINU
ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2013 GOD

Priština, Jun 2014

*Opština nije pripremila finansijske izveštaje na serbskom jeziku. Finansijski izveštaji su vezani za naš izveštaj na albanskom jeziku.

KPMG je izvršila reviziju godišnjih finansijskih pregleda u opštini Hani i Elezit ('Opština') za godinu koja je završena 31. Decembra 2013.godine, u ime Kancelarije Generalnog revizora.

Kancelarija Generalnog revizora (KGR) vrši uredne i revizije performanse. Generalni revizor, Lage Olofsson, je čelnik KGR, koja ima 145 zaposlenih. Generalni revizor i KGR su nevisni i svake godine sertifikuju oko 90 Godišnjih finansijskih pregleda, a vrše i druge oblike revizije.

Misija KGR je da "doprinese zdravom finansijskom upravljanju u javnoj administraciji. Mi vršimo kvalitetne revizije u skladu sa međunarodno priznatim revizijskim standardima javnog sektora i dobrim evropskim praksama. Mi gradimo poverenje u trošenju javnih fondova. Mi ćemo igrati važnu ulogu na zaštiti interesa poreskih obveznika i ostalih interesnih strana i u polaganju računa pred javnošću."

Izveštaji koje je izradio KGR neposredno promovišu polaganje računa s obzirom da oni pružaju dovoljan osnov da se od menadžera bilo koje organizacije zahteva da polažu račune o svom radu.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug revizije i metodologija.....	7
2 Godišnji finansijski pregled i ostale obaveze za spoljno izveštavanje.....	8
3 Preporuke iz prethodne godine	15
4 Finansijsko upravljanje i kontrola.....	16
5 Sistem unutrašnje revizije	24
Prilog I: Objašnjavanje različitih mišljenja.....	25
Prilog II: Preporuke iz prethodne godine	27
Prilog III: Odgovori menadžmenta na naše nalaze	29

Opšti sažetak

Uvod

KPMG izvršila je reviziju godišnjih finansijskih pregleda Opštine Hani i Elezit ('Opština') za godinu koja je završena 31.decembra 2013.godine, u ime Kancelarije Generalnog revizora.

Ovaj izveštaj sadrži glavna pitanja koja proizilaze iz naše revizije godišnjih finansijskih izveštaja za 2013.godinu - koji je ujedno mišljenje, odnosno preporuka Generalnog revizora. Ovom prilikom zahvaljujemo se predsedniku Opštine i njegovom radnom osoblju na pomoći koju su nam pružili tokom revizijskog postupka.

Reviziji finansijskih pregleda za 2013.godinu pristupilo se u skladu sa osnovnim revizijskim načelima i uputstvima Međunarodne vrhovne organizacije za reviziju ('ONISA' ili 'INTOSAI'). Naš pristup uključio je testove i procedure koje smo smatrali potrebnim kako bi smo došli do adekvatnog mišljenja u vezi sa finansijskim pregledima. Ovaj naš pristup je unet u Memorandum planiranja revizije za mesec oktobar 2013. Godine.

Naša revizija je usredsređena na:

- GFP - usklađenost sa okvirom izveštavanja i rizicima koji su od značaja za GFP navedenih u Memorandum planiranja revizije;
- Preduzete radnje shodo našim preporukama za 2012.godinu i ranijim preporukama; kao i
- Finansijsko upravljanje i unutrašnju kontrolu Opštine (uključujući i upravljanje i izvršenje budžeta).

Nivo obavljenog posla u okviru revizije za 2013.godine, govori neposredno i o kvalitetu unutrašnje revizije koja je izvršena od strane menadžmenta.

Preporuka (mišljenje)

U Prilogu I objašnjene su različite vrste primenjenih preporuka.

Naša preporuka data je u delu 2.1 ovog izveštaja.

Napomena: Preporuka podrazumeva pregled revizijskih nalaza navedenih u ovom izveštaju.

Opšti zaključak

Na osnovu navedenih detalja u pojedinim delovima ovog izveštaja, naš je opšti zaključak sledeći:

Menadžment Opštine je projektovao i ostvario odgovarajući sistem unutrašnje kontrole. I pored ovoga, nadzor nad ključnim oblastima upravljanja i finansijskog izveštavanja nije efikasno sproveden. Tokom našeg rada identifikovali smo sledeće slabosti:

- Tokom poslednjih godina Opština je samo delimično razmotrila i adresirala naše primedbe u vezi sa članom 16. Prikazivanje (otkrivanje) imovine kao i isplate od strane trećih lica, te kao rezultat toga ova oblast i dalje predstavlja značajan rizik. Kao posledica prirode osnovnih upisa i nedostatka dokumenata koji to podržavaju, postoje određene neizvesnosti u vezi prava vlasništva, celine i procene imovine, objekata i opreme;
- Takođe, Opština je samo delimično adresirala naše ostale primedbe, odnosno preporuke iz proteklih godina. Treba naglasiti da Opština još uvek nije izgradila adekvatan i stabilan proces koji bi garantovao potpuno i blagovremeno sprovođenje naših preporuka;
- Tekući prihodi su realizovani u sopstvenoj 74 % budžeta za 2013 , i pokazuju povećanje od 35 % u poređenju sa prihodima za 2012 Izvršenje budžeta nisko je glavne oblasti gde je potrebno poboljšanje ;
- Opština još uvek ne raspolaže jednim automatskim sistemom fakturisanja svih vrsta sopstvenih prihoda kao i naplativih računa u vezi stim;
- Free Balance ne obezbeđuje sve tražene informacije u cilju finansijskog izveštavanja te se ne može koristiti kao jedini i potpuni izvor za pripremanje što potpunijih i pouzdanih finansijskih pregleda. Iako su GFP adresirali najveći broj zahteva za prezentaciju, u GFP koji su podneti za reviziju uočeni su određeni propusti i netačnosti. Pojedini od njih su izmenjeni u konačnoj verziji GFP, dok pojedine stavke nisu ispravljene, kao što su iznete u delu 2.3 ovog dokumenta; kao i
- Opština nije preduzela dovoljnih mera za stvaranje struktura i funkcija unutrašnje revizije.

Naša preporuka je da je potrebno da predsednik:

- Analizira razloge neizvesnosti u vezi sa određenom imovinom, objektima i opremom i da identifikuje i preduzme odgovarajuće radnje koje su neophodne da se ovo pitanje preispita, odnosno adresira kako bi se omogućilo da se u 2014.godini izvrši potpuna prezentacija imovine. Može se uzimati u obzir odgovarajuća i blagovremena podrška unutrašnjeg odbora za inventarizaciju aseta, odnosno imovine;
- Obezbedi da se akcionim planom, koji će biti preispitan svakih tri meseca, utvrde vremenski rokovi za adresiranje datih preporuka uključujući odgovorno radno osoblje/jedinicu/entitet, vodeći računa da se u početku usredsrede na najznačajnije oblasti;
- Sistematski nadgleda svakog meseca budžetsku performansu i da identifikuje i adresira smetnje u planiranju i izvršenju budžeta. Ako su budžetske pretpostavke netačne, to će se obavezno reflektirati i u konačnom budžetu. Takođe, potrebno je obezbediti da plan ostvarenja sopstvenih prihoda bude realističan i da je u skladu sa stvarnim mogućnostima Opštine u prikupljanju prihoda. Isto tako, treba preduzeti sve neophodne mera za prikupljanje ovih prihoda;
- Preduzme odgovarajuće korake za poboljšanje knjigovodstvenog sistema fakturisanja radi obezbeđivanja sigurne, efikasne i pouzdane kontrole u fakturisanju prihoda. Poboljšanje procedura u vezi sa takvim sistemima pomoglo bi menadžmentu da efikasnije upravlja velikim rizicima, a takođe, obezbedilo bi se da odluke u vezi sa budžetiranjem, planiranjem i prikupljanjem prihoda budu adekvatno primenjene;

-
- Obezbedi automatizovan i efikasan proces registracije i izveštavanja u GFP za 2014.godinu, što formalno uključuje i preispitivanje nacrtu pregleda od strane menadžmenta, sa posebnim osvrtom na oblasti koje se smatraju visokorizičnim po pitanju mogućih grešaka i/ili na oblasti u koje su identifikovane prethodnih godina; i
  - Da se obezbedi da će osnivati Departman unutrašnje revizije i Komitet revizije kao i da će se izraditi politika i procedure koje omogućuju visok standard upravljanja, uz sprovođenje odgovarajuće unutrašnje revizije za 2014.godinu sa procenjenim rizikom, koji pruža sigurnost menadžmentu u vezi sa efikasnim funkcionisanjem finansijskog sistema.

---

1 Delokrug revizije i metodologija

Opština je odgovorna za pripremanje finansijskih pregleda prema Međunarodnim knjigovodstvenim standardima u javnom sektoru (MKSJS) za 'Finansijsko izveštavanje na osnovu računovodstvenog gotovog novca' i drugih specifičnih zahteva, odnosno potraživanja. Mi smo odgovorni za obavljanje revizije regularnosti i procenu finansijskih pregleda i ostalih finansijskih podataka, kao i za davanje odgovarajućih mišljenja i preporuka:

- Da li finansijski pregledi pružaju pravu i istinitu sliku računa i finansijskih pitanja za period trajanja revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima (uredbama);
- O pristupačnosti funkcije unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim drugim mogućim pitanjima ili pitanjima koja se odnose na reviziju.

Procenili smo stepen do kojeg se možemo osloniti na menadžersku kontrolu tokom utvrđivanja i sprovođenja zatraženog testiranja radi obezbeđivanja neophodnih podataka i dokaza na kojima će se zasnovati preporuke revizije i usredsređivanje same revizije.

U donjim delovima ovog materijala dat je detaljniji sažetak naših nalaza tokom revizije sa posebnim osvrtom na osmatranja i preporuke za svaku oblast u kojoj je izvršeno preispitivanje. Odgovori predsednika na naše nalaze mogu se naći u Prilogu III, dok se odgovarajuće ocene povodom odgovora menadžementa na preporuke koje su date 2012.godine, mogu naći u Prilogu II.

Tokom našeg rada mi smo obuhvatili i pitanja koja su identifikovana tokom ranije revizije, to jest ona koja su i dalje značajna. Naši nalazi su definirani kao:

Visokoprioritetni - Pitanja koja mogu rezultirati iz materijalnih slabosti u unutrašnjoj kontroli i gde će preduzete radnje pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti i efektivnosti unutrašnje kontrole; i

Srednjeprioritetni - Pitanja koja nisu rezultat materijalnih slabosti, ali gde će preduzete radnje, takođe, pružiti mogućnost za poboljšanje efikasnosti rada unutrašnje kontrole.

U našim procedurama uključeno je i odgovarajuće preispitivanje rada unutrašnjih kontrola i knjigovodstvenih sistema i procedura, ali samo do one mere koja se smatra neophodnom za što efikasniju reviziju. Ne treba smatrati da revizijski nalazi predstavljaju sveobuhvatan pregled svih postojećih slabosti, ili svih mogućih poboljšanja koje se mogu izvršiti u sistemima i procedurama koje su sprovedene. Nalazi koji se smatraju manje prioritetnim dostaviće se neposredno finansijskom radnom osoblju.

---

2 Godišnji finansijski pregled i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Opšti zaključak

Naše preispitivanje godišnjih finansijskih pregleda uzima u obzir usklađenost sa izveštajnim okvirom kao i kvalitet i tačnost informacija navedenih u finansijskim pregledima. Takođe, imamo u vidu i Izjavu koju je dao Glavni administrativni zvaničnik ('KZK' ili 'Predsednik') i Glavni finansijski zvaničnik, onda kada je nacrt GFP dostavljen Vladi.

Izjava u vezi sa prezentiranjem GFP uljučuje određen broj tvrdnji u vezi usklađenosti sa izveštajnim okvirom i u vezi sa kvalitetom informacija u okviru finansijskih pregleda. Pojedine izjave imaju za cilj da se Vlada osigura da su pružene sve relevantne informacije o tome da se može obaviti jedna sveobuhvatna revizija.

Mi smo izrazili nemodifikovanu preporuku pod nazivom, odnosno naslovom: 'Ostala pitanja', s obzirom da Opština nije u potpunosti izvršila, odnosno adresirala naše sugestije i preporuke u vezi sa imovinom navedenom u GFP. U GFP je identifikovan samo mali broj grešaka nematerijalne prirode, dok su zahtevi bili izvršeni. Nema većih identifikovanih odstupanja u vezi sa izvršenjem obaveza u odnosu na spoljno izveštavanje. Međutim, naslovu 'Ostala pitanja' se može videti da izjava na koju smo se pozvali u gornjem delu ovog teksta, nije bila potpuno tačna u svim njenim aspektima.

Počev od ISSAI 200, ove godine je bilo izmena u terminologiji o formama mišljenja. Ove godine koristimo izraz "ne-modifikovano mišljenje" umesto "ne-kvalifikovanog mišljenja", kao u prethodnoj godini. Više o formama mišljenja referišite se prilogu "Objašnjenje raznih vrsta apliciranih mišljenja" u ovom izveštaju.

2.1 Mišljenje revizije

Za opštinu Hani i Elezit

Priština, 6 jun 2014

Mi smo revidirali finansijske preglede opštine Hani i Elezit (Opština), koji obuhvataju uplate i naplate u gotovom novcu za završnu godinu, 31 decembra 2013. godine, poređenje budžeta sa aktuelnim iznosima budžeta i rezime značajnih politika računovodstva, kao i druge beleške objašnjenja.

Odgovornost menadžmenta za finansijske preglede

Menadžment je odgovoran za pripremu i iskreno predstavljanje ovih finansijskih pregleda u saglasosti sa Međunarodnim standardima računovodstva za javni sektor (MSRJS) za finansijsko izveštavanje prema računovodstvu bazirano na gotov novac i Pravilnikom MF-Br '03/2013 'Za godišnje finansijske preglede budžetskih organizacija'. Ova odgovornost obuhvata izradu sprovođenje i održavanje odgovarajuće unutrašnje kontrole za izradu i prezentaciju finansijskih pregleda, bez materijalnih grešaka učinjenih zbog prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da predstavimo mišljenje o finansijskim pregledima, bazirano na našu reviziju. Naš rad je završen u skladu sa Osnovnim načelima i uputstvu revizije međunarodne organizacije generalne institucije za reviziju (ONISA). Ovi standardi zahtevaju poštovanje zahteva etike i planiranje revizije, kako bi postigli opravdanu sigurnost, da su finansijski pregledi bez materijalnih grešaka.

Revizija se odnosi na sprovođenje procedura za dobijanje evidencije revizije u vezi iznosa i pruženih informacija u finansijskim pregledima. Izabrane procedure zavise od revizora, uključujući tu i ocenu rizika i materijalnih grešaka u finansijskim pregledima, kao rezultat prevare ili greške. Kada ocenjujemo ove rizike, unutrašnja kontrola entiteta o pripremi i predstavljanju finansijskih pregleda uzima se u obzir, kako bi planirali prihvatljive procedure revizije u okolnostima entiteta, ali ne u cilju iznošenja mišljenja o efikasnosti unutrašnje kontrole. Revizija, takođe, obuhvata procenu podobnosti metoda koje se koriste i opravdanosti ocene, kao i procene predstavljanja finansijskih pregleda.

Mi verujemo da je evidencija revizije koju smo mi preduzeli dovoljna i odgovarajuća, kako bi obezbedili osnovu za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju finansijski pregledi opštine za završnu godinu, 31 decembra 2013. godine, pripremljeni u svim materijalnim aspektima, u skladu sa MSRJS za 'Finansijsko izveštavanje prema računovodstvu bazirano na gotov novac' i Pravilnikom MF - Br. 03/2013 'Za godišnje finansijske preglede budžetskih organizacija'.

Druga pitanja

Bez kvalifikacije našeg mišljenja mi skrećemo pažnju na dole navedeno:

- Član 16. obuhvata informacije o kapitalnoj ne finansijskoj, kapitalnoj i ne kapitalnoj imovini. Zbog nedostatka dokumenta vlasništva za pojedinu imovinu, postoji nesigurnost u vezi prava vlasništva opštine. Zatim zbog nedostatka dokumenta za merenje jednog značajnog dela ove imovine, opština je pokušala da izvrši merenje samo glavnu imovinu sa tržišnoj vrednosti, na osnovu procene izvršene od komisije koja je formira unutar opštine.
- U članu 12, Opština je prikazala kao 'Uplate od trećih stranaka' 415 hiljada evra što predstavlja finansijske investicije od ministarstva Kosova, a ne do trećih stranaka. Što više, još uvek nije izvršen službeni transfer vlasništva za značajan deo imovine prikazane kao 'Uplate od trećih stranaka'.

KPMG Albania Sh.p.k. Kosovo Branch

KPMG Albania Sh.p.k. - Kosovo Branch

Sulejman Vokshi, No. 14

Priština

Kosovo

2.2 Značajni rizici u Godišnjim finansijskim pregledima

Opis

Tokom obavljanja revizije identifikovali smo određeni rizik u vezi prezentacije člana 16. Prijavljivanje imovine i isplate trećih lica.

Rizik se ogleda u sledećem:

- Nejasnoće u vezi dokumentacije o vlasništvu i o merenjima značajnog dela imovine.
- Prikazivanje imovine nije potpuno, s obzirom da ukupna imovina, zatim sve zgrade i oprema nisu obuhvaćene procenom.

Identifikovana je opasnost po ostalim pitanjima usklađenosti (pitanje 2 u nastavku).

Rizik je identifikovan i isti se dogodio

Identifikovani rizik

Naš dosadašnji pristup prikazuje naše reagovanje nakon izvršene revizije za period do 31.decembra2013.godine, kao što je objašnjeno i u okviru memoranduma planiranja revizije. U vezi gore navedenog ukazujemo na sledeća pitanja:

Pitanje 1 - član 16, "Otkrivanje imovina"

Nalaz

Za pojedine vrste imovine postoje određene neizvesnosti u vezi prava vlasništva između Opštine i pojedinih drugih agencija Vlade Kosova zbog nedostatka pouzdane dokumentacije o pravu vlasništva. Šta više, kao posledica nedostatka odgovarajuće dokumentacije za merenje jednog značajnog dela ovih aseta, Opština je zatražila da se od strane jednog unutrašnjeg odbora izvrši merenje ovih objekata na osnovu jedne procene koja je izvršena 2013.godine za glavne oblike opštinske imovine. Kao rezultat toga 2013.godine opština je izvršila registraciju u iznosu od ukupno 9,670 hiljade evra, koja predstavlja imovinu koju opština koristi još od ranijih godina. Vrednost imovine iz Free Balance je veća za 40.000.00 € od totala prikazanog u članu 16 Prikaza imovine. U budućće se očekuje da se uknjiže i ostale imovine koje nisu još uvek u aktuelnim registrima imovine opštine.

Rizik

Zbog nedostatka odgovarajuće dokumentacije o pravu vlasništva postoje određene nejasnoće u vezi prava vlasništva između Opštine i pojedinih drugih agencija Vlade Kosova. Kao rezultat toga Opština se može suočavati sa poteškoćama u korišćenju ove imovine. Takođe, možemo konstatovati da otkrivanje, odnosno prikazivanje imovine i isplata od strane trećih lica nije potpuno s obzirom da sva imovina, zgrade i oprema nije obuhvaćena procenom ili s obzirom da vrednost ovih aseta nije zasnovana na potpunim i pouzdanim dokumentima. Zbog ovih nedostataka može se dogoditi da se određena vrednost imovine ne uključi u GFP Opštine ili da se uključi u nerealan iznosima, i kao rezultat nesposobnosti menadžmenta da kontroliše i koristi postojeću imovinu u korist Opštine.

Odgovori Revizora

Mi smo imali u vidu unutanju kontrolu izvršenu u Opštini kao i ostale postupke u vezi sa registracijom imovine i isplata od strane trećih lica naznačenih u FP. Takođe, preporučili smo Opštini da preduzme naknadne radnje koje su neophodne kako bi se obezbedio jedan efikasan postupak za registraciju imovine i njihovo izveštavanje, odnosno prikazivanje u GFP za 2013.godinu.

Isto tako, mi smo izvršili i reviziju putem određenih uzoraka troškova koji predstavljaju dodatak na imovinu za ovaj period, radi utvrđivanja da li je tom prilikom primenjen pristup očekivane kapitalizacije, neophodne klasifikacije i da li su uključene u okviru prikazivanja imovine, a o rezultatima ove revizije obavestili smo odgovorni menadžment.

Pitanje 2. – Pitanja u vezi nepokretnosti

Nalaz

Pitanja u vezi nepokretnosti sažeta su na sledeći način:

- Glavni i pouzdani izvor informacije koja služi za pripremanje, odnosno izradu finansijskih pregleda je Free Balance, koji se ne koristi za registraciju prihoda od novčanih kazni, isplata od trećih lica i neizmirenih računa.
- Opština još uvek nije implementirala sistem sveobuhvatnog i automatskog fakturisanja.
- Opština nije pripremila izveštaje na srpskom jeziku..
- U Opštini se ne primenjuje odgovarajući formalni postupak koji bi obezbedio tačne, kompletne i pouzdane informacije o pravnim pitanjima.

Rizik

- Free Balance ne obezbeđuje potpune tražene informacije za svrhu finansijskog izveštavanja i ne može se koristiti kao jedina informacija za izradu tačnih i potpunih finansijskih pregleda.
- Postoji određena neizvesnost u vezi potpunog naplaćivanja prihoda koje Opština može ostvariti, što utiče na slabljenje njene sposobnosti za izradu tačnog i pouzdanog budžeta, zatim za pripremanje izveštaja o naplaćenim potraživanjima kao i za nadgledanje blagovremenog naplaćivanja sopstvenih prihoda.
- Nepostojanje finansijskih pregleda na srpskom jeziku ograničava njihovu upotrebu i da ta praksa nije u skladu sa zakonodavstvom.
- Iako se Opština može uključiti u pojedina manja pravna pitanja, nedostatak formalnih procedura za njihovo identifikovanje može oslabiti njenu sposobnost za predviđanje i menadžiranje budućih traženih izlaznih novčanih protoka, kao i za izveštavanje i registraciju kontigentne provizije i obaveze u vezi sa ovim pitanjima.

Odgovor Revizora

Mi smo imali u vidu unutrašnju kontrolu izvršenu u Opštini kao i ostale postupke u vezi sa registracijom imovine i isplate od strane trećih lica naznačenih u FP za ona otkrivanja za koja se ne izveštava prema knjigovodstvu zasnovanom na gotov novac i ne registruju u Free Balance. Ovo otkrivanje, odnosno prikazivanje obuhvata prihode od novčanih kazni, isplate od strane trećih lica, kontigentne i naplative obaveze.

Mi smo preporučili smo Opštini da preduzme dodatne radnje koje su neophodne kako bi se obezbedio efikasan i automatizovan postupak za registraciju imovine i njihovo i prikazivanje u GFP za 2013.godinu.

Zamolili smo opštine da priprema finansijske izveštaje i na srpskom jezik.

Mi smo preporučili smo opštini da sprovede formalni postupak koji bi obezbedio što potpuniju i pouzdaniju informaciju za registraciju kontigentnih provizija i obaveza.

2.3 Usklađenost sa zahtevima izveštavanja putem GFP

Opis

Finansijski pregledi su samo delimično ispunili zahteve FIRGNFP 'Finansijsko izveštavanje prema računovodstvu gotovog novca' i Finansijskih pravila br. 03/2013. U vezi s tim imali smo u vidu:

- Usklađenost sa FP br. 03/2013;
- Zahteve ZUFO br. 03/L-048;
- Rokove za dostavljanje izveštaja MF;
- Zahteve o potrebi potpisivanja PVF od strane KPA ('Predsednik') ili Glavnog finansijskog zvaničnika;
- Zahteve za izradu GFP u elektronskom i fizičkom obliku; i
- Dostavljanje tromesečnih izveštaja Skupštini Opštine i MF.

Kao što smo izveštavali Memorandumom revizije u decembru 2013, u deveto-mesečnim finansijskim pregledima nedostaju tražene informacije iz beleške 17 'Zbir ne-financijske imovine u posedovanju budžetske organizacije', beleška 18 'Naplativo' i beleška 19 'Kontigentne obaveze'. I kod ovih finan. pregleda primećen je nesklad u kapitalnim investicijama, prema finalnom budžetu i dotičnih informacija u članu 10. Pojedina od ovih pitanja su razrešena dok su neka druga navedena u donjem delu teksta.

Nametnuta je potreba da se u nacrtima godišnjih finansijskih pregleda izvrše određene korekcije, pa smo u vezi s tim dali naknadne preporuke za poboljšanje načina prikazivanja podataka. U nastavku ovog materijala navode se naši nalazi do kojih smo došli tokom revizije.

Nalazi

Glavni i najpouzdaniji izvor informacija za izradu finansijskih pregleda je Free Balance, koji se ne može koristiti za knjiženje, odnosno registraciju i izveštavanje svih otkrivanja, to jest prikazivanja koje se ne prezentiraju prema Računovodstvu koje se zasniva na gotov novac. Ovo prikazivanje obuhvata prihode od novčanih kazni, isplate od strane trećih lica, naplative i kontigentne obaveze.

U ovim finansijskim pregledima uočene su sledeće nusklađenosti:

- Realizovani sopstveni prihodi prema članu 13 'Pregled realizovanja budžeta' je 311 hiljadu €, dok u belešci 15 je 249 hiljadu evra. Prema belešci 15 totalom nisu obuhvaćeni preneseni prihodi iz prethodnih godina. Treba naglasiti da su ovi prihodi bili prikazani u Članu 17, beleška 35.
- U belešci 29 'Kontigentne obaveze' prikazano je 135 hiljadu € mogućih obaveza sa zakonskih tužbi. Većina njih su od 2012 i 2011. Ipak Opština nije iznela informacije o kontigentnim obavezama za 2012 i 2011.
- Član 18, beleška 36 'Prikazivanje početnih i finalnih podela budžeta' primećuju se razlike u kvalifikaciji između troškova sa dotičnim podacima prema Zakonu o budžetu. Troškovi za plate su veći za 25 hiljadu evra nego budžet i kapitalne investicije su manje za isti iznos.

Postoje i manje razlike koje mogu biti rezultat zaokruživanja iznosa, a postoje i neke druge koje se mogu ispraviti radi prezentiranja što tačnijih pregleda.

Opština nije pripremila izveštaje na srpskom jeziku.

Rizik

Free Balance ne obezbeđuje potpune informacije koje su zatražene radi finansijskog izveštavanja i ne može se koristiti kao poseban izvor informacija za izradu potpunih finansijskih pregleda.

Nedostatak potrebnih prikaza ili nejasni pregledi otežavaju njihovo korišćenje te mogu stvoriti nedoumice i dovesti do pogrešnih interpretacija, a s druge strane, nije u skladu sa finansijskim pravilima 03/2013.

Nepostojanje finansijskih pregleda na srpskom jeziku ograničava njihovu upotrebu i da ta praksa nije u skladu sa zakonodavstvom i Finansijskim pravilnikom br. 03/2013.

Preporuka

Preporučujemo predsedniku Opštine da osigura da se finansijskim pregledima obuhvataju predviđene procedure i sredstva kako bi se obezbedilo da se tražene informacije registruju, sažimaju i procesuiraju, kao i da se na adkvatan način prikazuju u finansijskim pregledima.

Informacije o isplatama od strane trećih lica, naplativim iznosima i kontigentnim obavezama moraju se redovno ažurirati, kako bi prikazivanja u finansijskim pregledima bila što jasnija i tačnija.

Opština mora da priprema finansijske izveštaje i na srpskom jeziku.

2.4 Usaglašenost za ostalim zahtevima za spoljno izveštavanje

Opis

Pored sastavljanja GFP, od Opštine se zahteva da adresira obaveze u vezi sa spoljim izveštavanjem uključujući:

- Budžetske zahteve
- Tromesečne izveštaje, uključujući blagovremene tromesečne finansijske preglede;
- Operativne izveštaje (performanse), ako postoje;
- Nacrt plana pravovremenih nabavki; i
- Akcioni plan za sprovođenje preporuka, uključujući i godišnje finansijske preglede Opštine.

Nisu identifikovana veća odstupanja u vezi sa izvršenjem trenutnih obaveza u spoljnog izveštavanja, i budžetskog postupka.

---

3 Preporuke iz prethodne godine

3.1 Opšti zaključak

Od jula meseca 2013.godine kada su primljene naše preporuke za 2012.godinu, malo toga je preduzeto za adresiranje pitanja pokrenutih nakon izvršene revizije. Od posebnog značaja je preduzimanje proaktivnih radnji od strane Opštine kako bi se obezbedilo određeno poboljšanje u glavnim oblastim finansijskog upravljanja i kontrole.

Opis

U našem revizijskom izveštaju za GFP Opštine za 2012.godinu, naznačeno je sedam glavnih preporuka. Opština je bila pripremila Akcioni plan u kojem je izložen način na koji će se adresirati sve preporuke i primedbe. Međutim, treba naglasiti da period specifikacije nije u potpunosti ispoštovan.

Do kraja naše revizije za 2013.godinu date su tri preporuke koje su prihvaćene i sprovedene, tri preporuke su delimično sprovedene dok dve nisu još uvek rešene. Radi jasnijeg i potpunijeg uvida u date preporuke i na koji način su one adresirane, vidite Prilog II.

Pitanje- Adresiranje preporuka iz prethodne godine - Visokoprioritetno

Nalaz

Samo je jedan broj preporuka iz prethodne godine je sproveden, s obzirom da Opština još uvek nije uspostavila odgovarajući formalni postupak za menadžiranje i nadgledanje sprovođenja datih preporuka.

Rizik

Stalno prisutne slabosti u unutrašnjoj kontroli u glavnim finansijskim sistemima doveli su do:

- Neostvarivanja budžetskog plana;
- Kašnjenja u poboljšanju kontrola u vezi sa prihodima i njihovom naplatom; kao i
- Izostanka ili netačnih informacija o imovini Opštine i plaćanja trećim licima naznačenih u finansijskim pregledima.

Preporuka

Predsednik treba da osigura da će se preispitanim akcionim planom jasno utvrditi vremenski rok za adresiranje primedbi i sugestija, uz određivanje odgovornog radnog osoblja, sa osvrtom na najznačajnije oblasti.

---

4 Finansijsko upravljanje i kontrola

4.1 Opšti zaključak

Naš pristup reviziji je fokusiran na svatanje i procenu preduzetih radnji od strane menadžmenta radi obezbeđivanja efikasnog finansijskog upravljanja i kontrole i shodno tome, rezultata ovih akcija. Za individualne finansijske sisteme mi zahtevamo da se indentifikuje nivo na kojem operiraju trenutne kontrole. Na primer, ovaj nivo može biti nadzorna aktivnost preduzeta od strane višeg menadžmenta ili operativne kontrole nižeg nivoa. Smatramo da je kontrola dobro dizajnirana, da je dobro planirana i da dobro i efikasno funkcioniše. Ovo zahteva odgovarajuću procenu struktura, postupaka i odgovornih linija prezentiranih od strane menadžmenta, uključujući i aktivnosti preduzete od strane unutrašnje revizije i Odbora za reviziju.

Prihodi za period su obavljani na 74% u odnosu na budžet za 2013 , i pokazuju povećanje od 35 % u poređenju sa prihodima za 2012. Godinu. Ostvarivanje budžeta predstavlja jednu od glavnih oblasti u kojima su neophodna daljna poboljšanja.

4.2 Dobro upravljanje

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo preporuka.

4.3 Planiranje i ostvarivanje budžeta

Opis

U 2013.godini, budžetski rashodi ostvareni su na nivou od 93% od ukupno planiranog budžeta. Ovaj izvršenje obilježava propadanje od 2% odnosu na izvršenje za 2012.godinu. Manje ostvarivanje u odnosu na konačni budžet uglavnom se odnosi na subvencije i transferi i na opštinskih troškova.

Sopstveni prihodi u ovom periodu ostvareni su na nivou od 74% u poređenju sa budžetom iz 2013.godine, beležeći smanjenje na nivou od 35% od ukupno ostvarenih prihoda u 2012.godini.

Na sledećoj tabeli prikazali smo početni preispitani budžet opštine, izvore prihoda i trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:

Tabela 1. Izvori budžetskih sredstava u budžet-realizacija (u € '000)

Opis	Početni budžet 2013	Konačni ¹ godišnji budžet 2013	Godišnja realizacija 2013	Godišnja realizacija 2012	Godišnja realizacija 2011
Grant vlada	1,482	1,532	1,526	1,536	1,438
PSI prenesenih iz prethodne godine ²	-	68	60	82	105
Vlastiti prihodi ³	350	350	230	169	215
Unutrašnji donacije	-	-	-	-	-
Stranih Donacije	-	63	61	133	62
Izvori fondova	1,832	2,013	1,877	1,920	1,820

Tabela 2. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama- ostvarivanje u odnosu na budžet (u €'000)

Opis	Početni bzdžet 2013	Konačni godišnji budžet 2013	Godišnja realizacij a 2013	Godišnj a realizacij a 2012	Godišnja realizacija 2011
Plate i dnevnice	1,079	1,079	1,068	1,043	1,008
Robe i usluge	174	214	202	257	177
Opštinski izdaci	38	38	34	39	34
Subvencije i transferi	32	38	27	41	37
Kapitalne investicije	509	645	546	540	564
Ukupni izdaci	1,832	2,013	1,877	1,920	1,820

Tabela 3. Sopstveni prihodi - realizacija u odnosu na predviđeni budžet (u €'000)

Opis	Početni bzdžet 2013	Konačni godišnji budžet 2013	Godinja realizacija 2013	Godišnja realizacij a 2012	Godišnja realizacija 2011
Sopstveni prihodi ⁴	350	418	311	231	303

- Izvršenje budžeta kod kapitalnih investicija zaključno sa 31.decembrom 2013.godine bio je 85% u odnosu na konačni budžet za 2013.godinu. U 2012.godini, izvršenje budžeta za kapitalne

¹ Konačna budžeta - budžet odobren od strane parlamenta koji je kontinuirano prilagođen Ministarstvo finansija

² Općine vlastitih prihoda neutrošenih prethodne godine preneseno u tekućoj godini.

³ Jedan deo planiranih prihoda prikupljenih za budžet Kosova u ovoj godini koji se koristi od strane entiteta za finansiranje budžeta.

⁴ Vlastiti prihodi prikupljeni tijekom 2013.

---

investicije je ostalo na 87% na godišnjem nivou. Manje izvršenje budžeta zabeleženo je i u nekim drugim kategorijama rashoda kao što su robe i usluge. Korišćenje fondova za 2013.godinu prikazuju smanjenje 2% u odnosu na sredstva korišćena u 2012.godini.

- Realizacija sopstvenih prihoda zaključno sa 31.decembrom 2013.godine bila je 74% u poređenju sa konačnim budžetom iz 2013.godine. Realizacija sopstvenih prihoda u 2012.godini bila je 48%. Prihodi za 2013.godinu pokazuju povećanje 35% u odnosu na prihode od prihoda izveštavanih u 2012. godinu.
- Prikupljanje sopstvenih prihoda od poreza na imovinu saključno sa 31. decembrom 2013.godine, prema Free Balance, čini samo 74% ukupno fakturisanih prihoda za ovaj period. Ne raspoložemo informacijama iz kojih se može videti da li se naplaćivanja tokom 2013.godine povezuju sa fakturama iz 2013.godine, ili iz ranijih godina.
- U finansijskim pregledima zaključno sa 31.decembrom 2013.godine, Opština je prikazala ukupan iznos od 243 hiljade EUR naplaćenih na ime poreza na imovinu. Međutim, prema sistemu fakturisanja poreza na imovinu prikazan je nenaplaćeni iznos od 245 hiljade EUR.

U nedostatku sistema fakturisanja za ostale oblike prihoda, nismo u stanju da izvedemo odgovarajući odnos naplaćivanja ovih prihoda.

Pitanje- Izvršenje budžeta - Visokoprioritetno

Nalaz

Sopstveni prihodi u ovom periodu ostvareni su na nivou od 74% u odnosu na budžet iz 2013.godine. Treba naglasiti da izvršenje budžeta nije bilo na nivou očekivanja. Ovo ostvarenje predstavlja smanjenje od 2% u odnosu na troškove u 2012.godini. Ovo izvršenje koje je manje u odnosu na konačni budžet uglavnom se povezuje sa Subvencije i transferi, kapitalnim investicijama kao i opštinskih troškova.

Rizik

Neadekvatno planiranje budžeta i njegovo niže izvršenje može nepovoljno uticati na ostvarivanje ciljeva organizacije kao i na finansiranje obaveza iz tekuće godine iz budžetskih sredstava predviđenih za narednu godinu.

Preporuka

Predsednik mora sistematski nadgledati mesečnu budžetsku performansu kao i da identifikuje i adresira eventualne smetnje u planiranju potrebnog nivoa izvršenja budžeta. Ako su početne prepostavke početnog budžeta netačne, to će se u potpunosti odraziti i na konačni budžet.

Predsednik mora osigurati da je plan ostvarenja sopstvenih prihoda realističan i da je u skladu sa mogućnostima Opštine u prikupljanju prihoda. Takođe, mora obezbediti preduzimanje svih neophodnih mera za prikupljanje ovih prihoda.

4.4 Prihodi (uključujući i sopstvene prihode)

Opis

Opština je u 2013.godini ostvarila prihode u iznosu od 311 hiljade evra. Postoji potreba za poboljšanjem kod pojedinih postupaka i oblika kontrole koji se odnose na prikupljanje i prikazvanje prihoda, radi povećanja prikupljanja prihoda kao i tačnije i potpunije izveštavanje o menadžerskim ciljevima i o svrhi pripremanja finansijskih pregleda.

Pitanje- Nadzor na prihodima - Visokoprioritetno

E gjetura

Nalazi od 2013 ostaju slični kao i u prethodnoj godini:

- *Sistem fakturisanja.* Automatski sistem fakturisanja postoji samo za prihode od imovine. Opština ne vodi registre fakturisanja za ostale vrste prihoda. Umesto toga registrovane su samo naplate u gotovom novcu u okviru takvih prihoda.
- *Prikupljanje prihoda.* Opština ne vodi odvojene registre ili spisak svih dužnika prema vrstama taksi o prihodima od participacija u zdravstvu i putne takse.

Rizik

- Postoji određena neizvesnost u vezi prikupljanja prihoda koje Opština može ostvariti kao i u vezi naplativih potraživanja, te kao posledica toga povećava se rizik za mnoge greške u finansijskim pregledima, čime se umanjuje sposobnost menadžmenta da blagovremeno identifikuje, kontroliše i otkloni uočene greške i da donosi pravovremene odluke.
- Bez detaljnih, tačnih i dovoljnih podataka o pojedinim dužnicima, Opština neće biti u mogućnosti da pripremi tačan i pouzdan budžet, kao i da redovno prati i nadgleda naplatu sopstvenih prihoda.

Preporuka

Preporučujemo predsedniku da osigura da Opština preduzme odgovarajuće korake za poboljšanje knjigovodstvenog sistema fakturisanja kako bi obezbedila pouzdanu i efikasnu kontrolu fakturisanja i prikupljanja sopstvenih prihoda. Poboljšanje odgovarajućih procedura u vezi sa ovim sistemima omogućilo bi menadžmentu na nadgleda i menadžira i velike rizike, kao i da donese pravovremene odluke u vezi sa budžetiranjem, planiranjem i prikupljanjem prihoda.

Preporučujemo predsedniku Opštine da obezbedi sledeće:

- Implementiranje takvog sistema fakturisanja koji uključuje i ažuriranje detalja o platišama, njihovoj trenutnoj adresi, istoriju i procenu pojedinih naplata. Takvom informacijom može raspolagati samo ograničen broj lica ovlašćenih od strane menadžmenta.
- Da uspostavlja i nadzire sa centra tarife i stope poreza i taksi u sistemu radi automatskog obračunavanja i fakturisanja. Ovakav način pripremanja faktura takođe se mora autorizovati i preispitati.
- Automatska povezanost sistema fakturisanja i knjigovodstvenog sistema je neophodna radi automatskog procesuiranja u glavnoj knjigovodstvenoj knjizi.
- Izvršiti automatsko povezivanje kancelarije za fakturisanje sa pojedinim operacijama i da se vrše stalna međusobna usaglašavanja, odnosno upoređenja za slučajeve kada se fakturisanje neposredno povezuje sa uslugama iz operacionalne kancelarije. Ovo je posebno značajno u kada se radi o velikom obimu transakcija.

4.5 Rashodi

4.5.1 Javne nabavke

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

4.5.2 Rashodi koji nisu vezani sa javnim nabavkama

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

4.5.3 Naknade (plate i dnevnice)

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

4.5.4 Subvencije i transferi

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

4.6 Imovina i obaveze

4.6.1 Kapitalna i nekapitalna imovina

Opis

- Iako je Opština preduzela određene korake za poboljšanje izveštavanja o svojoj imovini, i dalje postoji određena neizvesnost i nedostaci u vezi sa opštinskom imovinom, dok su naše preporuke u vezi sa članom 16. Otkrivanje, odnosno prikazivanje imovine tokom posljednjih godina samo delimično adresirane. Dole navedeni nalazi, ukupno uzevši, daju takve efekte koji rezultiraju značajnim rizikom, kao što je naglašeno i u Delu 2 ovog dokumenta.
- Kao posledica nepostojanja redovne koordinacije i čestog poravnanja između trećih strana i Opštine, podaci prezentirani od strane Opštine mogu biti netačni, nepouzdati i sa greškama.

Pitanje 1. - Neizvesnost u vezi sa članom 16, Otkrivanje (prikazivanje) imovine - visokoprioritno

Nalaz

- Za pojedine vrste imovine postoje nejasnoće u vezi prava vlasništva, to jest da li je održana imovina u vlasništvu Opštine ili u vlasništvu drugih agencija Vlade Kosova, te nedostaje odgovarajuća dokumentacija o stvarnom vlasniku.
- Kao posledica nedostatka odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu koja bi omogućila da se izvrši merenje znatnog dela ovih asea, Opština je zatražila da se merenje ovih objekata vrši prema stvarnoj vrednosti i na osnovu procene koja je obavljena za pojedine od glavnih opštinskih asea. Ovo merenje poverilo bi se nekom od unutrašnjih odbora. Kao rezultat toga, u 2012.godini Opština je uknjižila objekte u vrednosti od 9,670 hiljade evra, koje Opština koristi još od ranijih godina. Samo je manji broj glavnih opštinskih zgrada koji nije nije identifikovan u prethodnom periodu uknjižen, dok zemljište nije obuhvaćeno ovom procenom. Očekuje se da će se u narednom periodu uknjižiti i imovina koja se nalazi u sadašnjim registrima opštinske imovine.
- Opština nije pripremila detaljnu listu promena imovine za 2013 i 2012.godinu, koja bi omogućila poravnanje, odnosno usaglašavanje informacija prikazanih u finansijskim pregledima. Takođe, Opština nije vodila sveobuhvatan registar o takvim informacijama kao što su datum nabavke, uništenja ili arhiviranja za čitavu godinu. U nedostatku te verifikacije, vrednost imovine u Free Balance je veća za 40 hiljadu € od totala prikazanog u članu 16 Prikazivanje imovine.
- Opština nije dobio službene informacije iz ministarstava tijekom 2013.godine za sredstva koja je možda obavlja ove ministarstva u ovoj opštine u toku prethodne godine i za 2013.godine. Zbog toga opština može doći do značajne prilagodbe na postojeće podatke koji se odnose na sredstva finansira od strane trećih lica u finansijskim izvještajima i u registar osnovnih sredstava u budućnosti.

Rizik

- Iako je Opština radila na rešavanju pitanja koja se odnose na netačno i nepotpuno knjiženje, odnosno registraciju imovine kao i za kapitalnu imovinu primljenu ranijih godina, ova pitanja su rezultat nepostojanja odgovarajućeg procesa koji bi obezbedio potpune i tačne podatke putem redovne komunikacije i poravnavanja iz različitih izvora, kako od strane Vlade Kosova, tako i od strane trećih lica uključenih u finansiranje opštinske imovine. Ovaj proces još uvek nije uspostavljen.
- Kao posledica nedostatka odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu postoje nejasnoće i neizvesnosti u vezi prava vlasništva između Opštine i pojedinih agencija Vlade Kosova. Kao rezultat toga, Opština se može suočavati sa poteškoćama u korišćenju ove imovine u narednom periodu.
- Prikazivanje imovine nije potpuno s obzirom da znatna imovina, kao što su zgrade i oprema, nije uključena u proceni. Ovi nedostaci mogu uticati na materijalnu vrednost ove imovine koja se ne prikazuje u GFP opštine, ili se prikazuje u nerealnim vrednostima. Ovo stanje se može, takođe, odraziti i na nesposobnost menadžmenta da kontroliše i koristi ovu imovinu za dobrobit opštine.

Preporuka

Preporučujemo predsedniku da uključi dodatne izvore za knjiženje, odnosno registraciju, kontrolu i procenu opštinske imovine i da obezbedi da Opština kontinuirano vrši registraciju i da u svojim finansijskim pregledima prikazuje ukupnu imovinu kojom raspolaže, kao i da usaglašava informacije iz svih izvora, uključujući i način finansiranja imovine.

Pitanje 2 – Plaćanja od strane trećih lica - Visokoprioritetno

Nalaz

- Free Balance se ne koristi za knjiženje plaćanja od strane trećih lica. Kao rezultat toga, centralni sistemi informisanja koje koristi Opština ne pružaju potpune finansijske podatke o ovim plaćanjima.
- U članu 12 Opština je prikazala 602 hiljadu evra primanja od trećih stranaka koje obuhvaćaju 450 hiljadu € kapitalnih investicija i 152 hiljadu evra usluga. 415 hiljadu evra kapitalne investicije se finansiraju iz ministarstva. Ali Opština ne raspolaže sa dokumentima vlasništva kapitalnih primanja.

Rizik

Kao posledica nepostojanja odgovarajuće koordinacije i poravnavanja podataka između trećih lica i Opštine, podaci koje je Opština prezentirala mogu biti netačni i sa materijalnim greškama.

Preporuka

Preporučujemo predsedniku da učini maksimalne napore za pribavljanje podataka od trećih lica sa posebnim akcentom na one strane za koje se, pouzdano zna, da su izvršile značajne investicije u Opštini. Potrebno je da se pribavljeni podaci prikazuju realno u registar opštinske imovine. Dobra praksa zahteva da se svake godine izvrši poravnavanje podataka između trećih lica i Opštine u vezi sa investicijama izvršenim u odgovarajućoj godini.

4.6.2 Tretiranje gotovog novca (i ekvivalenta gotovog novca, ako je primenjivo)

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

4.6.3 Tretiranje naplativih potraživanja

Opis

Opština nije uspostavila pravi postupak koji u dovoljnoj meri omogućuje planiranje, identifikovanje, izveštavanje i naplatu izdatih računa na ime poreza i taksi.

Pitanje - Nedostatak odgovarajuće kontrole i procene o naplaćenim prihodima - Visokoprioritetno

Nalaz

Mnogi naplativi prihodi odnose se na takse koje su uknjižene prethodnih godina. Opština nije preduzela potrebne radnje za prikupljanje nenaplaćenih iznosa i nije vodila tačne evidencije o starosti ovih dugova.

Rizik

Nedostatak redovnih i sveobuhvatnih kontrola o naplaćivanju prihoda i informacije o starosti naplativih potraživanja utiče negativno na prikupljanje prihoda i, kao rezultat toga, utiče i na fondove koje Opštini služe za pokrivanje raznih izdataka ali i za investicije. Ovi nedostaci ometaju identifikovanje problema, nadgledanje i usredsređivanje pojedinih izvora na naplatu prihoda, kao i da se u finansijskim pregledima prikazuju tačni i potpuni iznosi sredstava, čije se prikupljanje očekuje.

Preporuka

Preporučujemo predsedniku da obezbedi da Opština preduzme dalje korake na poboljšanju kontrole i da postupi u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima iz oblasti naplate prihoda.

4.7 Tretiranje dugova

Opis

Nisu identifikovana veća odstupanja.

Preporuka

Za ovu oblast nemamo neku preporuku.

---

5 Sistem unutrašnje revizije

Opis

Značajno je da nepostojanje funkcija revizora, kao što se izveštava u našim nalazima već godinama, bude adresovano kako bi menadžment mogao imati sigurnost od Jedinice unutrašnje revizije o efektivnom funkcionisanju ili glavnih kontrola u toku svih finansijskih sistema.

Pitanje - Nepostojanje struktura revizije- visoki prioritet.

Nalaz

Opština nije formirala Departman unutrašnje revizije i Komitet revizije.

Rizik

Ne postojanje funkcije revizora smanji sigurnost koja se pruža menadžmentu u vezi funkcionisanja finansijskih sistema i unutrašnjih kontrola. Što može da rezultira ne identifikovani poteškoćama i nastavkom ne efikasnih praksi koje rezultiraju finansijskim gubicima Opštine.

Preporuka

Preporučimo da Predsednik Opštine obezbedi da će Opština osnivati Departman i Komitet unutrašnje revizije i da uspostavi pogodne politike i procedure koje će obezbediti visoke standarde upravljanja. Komitet revizije mora da ponovno razmatra aktuelni status i da predlaže korake za poboljšanja, u vezi:

- Procesu finansijskog i računovodstvenog izveštavanja Opštine;
- Ocene sistema unutrašnje kontrole implementovanih od menadžmenta;
- Procesu unutrašnje i spoljne revizije; i
- Da se ponovno razmatraju usklađenost, izveštavanje i strukture kontrole u celoj Opštini kako bi se obezbedila usklađenost sa: finansijskim, regulativnim i zakonskim zahtevima.

Prilog I: Objašnjavanje različitih mišljenja

(izvod iz ISSAI 200)

Oblik mišljenja

147. Revizor treba dati **nemodifikovano mišljenje** ako zaključi da su finansijski pregledi pripremljeni, u svim aspektima, u skladu sa primenjivim finansijskim okvirom.

Ako revizor, na osnovu dokaza dobijenih tokom revizije, zaključi da finansijski pregledi u potpunosti sadrže materijalne anomalije, ili ako ne uspe dobiti dovoljne dokaze na osnovu kojih bi doneo zvoj zaključak da finansijski pregledi u cilini ne sadrže materijalne neregularnosti, u tom slučaju on će modifikovati svoje mišljenje u izveštaju o izvršenoj reviziji u delu u kojem se govori o 'Određivanju oblika modifikacije mišljenja revizora'.

148. Ako finansijski pregledi pripremljeni prema zahtevima okvira za realno prikazivanje ne budu dali realan prikaz stanja, revizor je dužan da ovo pitanje prodiskutuje sa odgovornim menadžmentom i, u zavisnosti od zahteva primenjivog okvira o finansijskom izveštavanju, kao i od načina rešavanja ovog pitanja, utvrdi da li je potrebno da se mišljenje revizora modifikuje.

Modifikovanje mišljenja u izveštaju revizora

151. Revizor će modifikovati, odnosno preinačiti mišljenje koje je dato u izveštaju o izvršenoj reviziji u slučaju da, na osnovu dokaza dobijenih tokom revizije, zaključi da finansijski pregledi u celini sadrže materijalne greške, ili ako revizor nije mogao pribaviti dovoljne i argumentovane dokaze na osnovu kojih bi mogao zaključiti da finansijski pregledi u celini ne sadrže materijalne anomalije, odnosno neregularnosti. Revizori mogu izneti ove vrste modifikovanih mišljenja: kvalifikovano mišljenje, suprotno mišljenje i negiranje mišljenja.

Određivanje vrste modifikovanja mišljenja revizora

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je najpogodnija zavisi od:

- Prirode pitanja koje je predmet modifikovanja mišljenja – to jest, ako finansijski pregledi sadrže materijalne anomalije, odnosno nedostatke ili, ako je bilo nemoguće obezbediti dovoljne i pouzdane dokaze tokom postupka revizije; i
- Rasuđivanja revizora o mogućim efektima ovog pitanja u finansijskim pregledima.

153. Revizor će dati **kvalifikovano mišljenje**: (1) ako nakon dobijanja dovoljnih i pouzdanih dokaza revizor zaključi da anomalije, pojedinačno ili sve zajedno, su materijalne prirode ali namaju velikog uticaja na finansijske preglede, ili (2) ako revizor nije mogao dobiti dovoljne i pouzdane dokaze na kojima bi zanovao svoje mišljenje, ali dolazi do zaključka da efekti svake pojedine neotkrivene greške mogu biti materijalne prirode ali da nemaju nekog uticaja na finansijske preglede.

154. Revizor će dati **suprotno mišljenje ako**, nakon što je pribavio dovoljno pouzdanih dokaza, zaključi da anomalije odnosno neregularnosti, pojedinačno ili sve zajedno, su materijalne prirode i imaju znatan efekat na finansijske preglede.

155. Revizor će **negirati, odnosno odbiti mišljenje ako**, i pored nastojanja nije mogao pribaviti dovoljno pouzdanih dokaza na kojima bi zasnovao svoje mišljenje, te dolazi do zaključka da efekti svake neotkrivene greške na finansijske preglede može imati materijalni karakter. Ako revizor naknadno zaključi da je menadžment nametnuo određeno ograničenje delokruga revizije, u tom slučaju revizor će zatražiti od menadžmenta da ukine to ograničenje.

156. Ako revizor daje modifikovano mišljenje, on će modifikovati i naslov koji će korespondirati sa vrstom izraženog mišljenja. ISSAI 1705¹⁹ daje dodatna uputstva u vezi specifičnog jezika koji se

---

mora koristiti prilikom davanja određenog mišljenja kao i za opisivanje odgovornosti revizora. Ona takođe sadrži i primere za ilustraciju izveštaja.

Paragrafi prikazanih pitanja i paragrafi ostalih pitanja prikazanih u izveštaju revizora

157. Ako revizor smatra potrebnim da skrene pažnju korisnika finansijskih pregleda na određena pitanja koja su značajna i bitna za razumevanje finansijskih pregleda, ali ima dovoljno dokaza da pitanje ne sadrži materijalne neregularnosti koje mogu znatno uticati na sadržinu finansijskih pregleda, u tom slučaju može upotrebiti jedan paragraf za iznošenje tog pitanja u njegovom izveštaju. Paragrafi u kojima se prikazuju ova pitanja treba da se pozovu samo na informacije koje su iznete u finansijskim pregledima.

158. Paragraf prikazivanja određenog pitanja treba:

- Da bude ugrađen odmah posle mišljenja;
- Da nosi naslov 'Naglašavanje pitanja' ili neki drugi odgovarajući naslov;
- Da sadrži jasnu referencu u odnosu na pitanje koje naglašeno i da ukaže na koji se deo finansijskih pregleda mogu naći relevantna prikazivanja koja opisuju detaljno to pitanje;

Da objasni da mišljenje revizije nije modifikovano u odnosu na pitanje koje je navedeno.

159. Ako revizor smatra potrebnim da saopšti pojedino pitanje, koje se razlikuje od onih koja su obuhvaćena u finansijskim pregledima, koje je po rasuđivanju revizora značajno za razumevanje revizije, odgovornosti revizora ili izveštaja revizora, i ako to nije u suprotnosti sa zakonom ili pravilnikom, ovo će se izvršiti u paragrafu pod naslovom "Ostala pitanja" koji može nositi i neki drugi prikladni naslov. Ovaj paragraf će se ugraditi odmah iza mišljenja i paragrafa prikazivanja pitanja.

Prilog II: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta revizije	Date preporuke	Preporuke koje su u potpunosti rešene	Preporuke delimično rešene	Nerešene preporuke
2.3 Usklađenost sa zahtjevima za izvještavanje u AFS	Preporučimo da Predsednik Opštine obezbedi da Opština priprema finansijske izveštaje i na srpskom jeziku i tačnost podataka			Ostaje da se reši
2.3 Usklađenost sa zahtjevima za izvještavanje u AFS	Preporučimo da Predsednik Opštine obezbedi da priprema finansijskih izveštaja obuhvaća procedure i projektovana sredstva kao bi informacije o plaćanjima od trećih stranaka, naplativo i moguće obaveze budu registrovane, obrađene i ispravno prikazivane u finansijskim pregledima.		Delimično rešeno	
4.4 Prihodi	Preporučujemo predsedniku da preduzme odgovarajuće korake za poboljšanje računovodstvenog sistema i sistema fakturisanja kako bi se obezbedila pouzdana i efikasna kontrola i fakturisanje prihoda. Poboljšanje procedura u vezi takvih sistema, menadžmentu omogućava monitorisanje i upravljanje velikim rizicima i da bude sigurno da su odluke u vezi budžetiranja, planiranja i prikupljanja prihoda, ispravno sprovedene		Delimično rešeno	
4.5.1 Nabavka	Preporučujemo predsedniku da opština preduzme dalje korake za poboljšanje kontrole nad troškovima i plaćanjima, i da pruži uveravanja da je celokupna tražena	Rešeno		

	dokumentacija je obezbeđena i prikazana u skladu sa važećim zakonima i lokalnim pravilnicima/uredbama.			
4.6.3 Tretman potraživanja	Preporučujemo predsedniku da pruži uveravanja da su dizajnirani i uspostavljeni takvi procesi koji obezbeđuju da se naplativa potraživanja, odnosno dugovi uknjiže prema izdatim fakturama i da se zakasnele naplate redovno prate.		Delimično rešeno	
4.6.1 Kapitalna i nekapitalna imovina	Preporučujemo predsedniku da uključi dodatne izvore za knjiženje, odnosno registraciju, kontrolu i procenu opštinskih aleta.		Delimično rešeno	
5. Sistem unutrašnje revizije	Preporučimo da Predsednik Opštine obezbedi da se osnivaju Departman i Komitet unutrašnje revizije i da se izrade pogodne politike i procedure koje će obezbediti visok standard upravljanja.			Ostaje da se reši

Prilog III: Odgovori menadžmenta na naše nalaze

Nalazi	Saglasni da/ne/deli mično	Komentari institucije u kojoj je obavljena revizija u slučaju neslaganja	Gledište KPMG
<p>2.3 Usaglašenost sa zahtevima prikazanih u GFP</p> <p>Glavni i najpouzdaniji izvor informacija za izradu finansijskih pregleda je Free Balance, koji se ne može koristiti za knjiženje, odnosno registraciju i izveštavanje svih otkrivanja, to jest prikazivanja koje se ne prezentiraju prema Računovodstvu koje se zasniva na gotov novac. Ovo prikazivanje obuhvata prihode od novčanih kazni, isplate od strane trećih lica, naplative i kontigentne obaveze.</p> <p>U ovim finansijskim pregledima uočene su sledeće nusklađenosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizovani sopstveni prihodi prema članu 13 'Pregled realizovanja budžeta' je 311 hiljadu €, dok u belešci 15 je 249 hiljadu €. Prema belešci 15 totalom nisu obuhvaćeni preneseni prihodi iz prethodnih godina. Treba naglasiti da su ovi prihodi bili prikazani u Članu 17, beleška 35. • U belešci 29 'Kontigentne obaveze' prikazano je 135 hiljadu € mogućih obaveza sa zakonskih tužbi. Većina njih su od 2012 i 2011. Ipak Opština nije iznela informacije o kontigentnim obavezama za 2012 i 2011. • Član 18, beleška 36 'Prikazivanje početnih i finalnih podela budžeta' primećuju se razlike u kvalifikaciji između troškova sa dotičnim podacima prema Zakonu o budžetu. Troškovi za plate su veći za 25 hiljadu € nego budžet i kapitalne investicije su manje za isti iznos. 	Da	<p>Bilo je tehnička greška, jer nisu su predstavljene prihoda od saobraćajnih kazni.</p> <p>U članu 18. Bilješka 36 pokazuje tu razliku, jer smo napravili zahtjev Komisije za budžet i finansije Skupštine Kosova i Ministarstvo finansija da se poveća osoblja i nedostatak sredstava za pokrivanje troškova dodatnog osoblja se traži da se smanji kapitalne investicije za EUR 25 hiljada i povećanje zarade za mnoge.</p> <p>Međutim, ta promjena se ne</p>	

<p>Postoje i manje razlike koje mogu biti rezultat zaokruživanja iznosa, a postoje i neke druge koje se mogu ispraviti radi što tačnijih pregleda.</p> <p>Opština nije pripremila izveštaje na srpskom jeziku.</p>		<p>odražava u službenim dokumentima.</p> <p>Opština nije priprema izvještaje na srpskom jeziku, jer nemamo službene koji prevodi na srpskom</p>	
<p>4.3 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit</p> <p>Sopstevni prihodi u ovom periodu ostvareni su na nivou od 74% u odnosu na budžet iz 2013.godine. Treba naglasiti da izvršenje budžeta nije bilo na nivou 93% očekivanja. Ovo ostvarenje predstavlja smanjenje od 2% u odnosu na troškove u 2012.godini. Ovo izvršenje koje je manje u odnosu na konačni budžet uglavnom se povezuje sa Subvencije i transferi, kapitalnim investicijama kao i opštinskih troškova.</p>	Da	<p>Implementacija je 74% iz razloga što je planiranje prihoda iz Ministarstva finansija je bio krajnje visoka i mi nemamo te kapacitete za prikupljanje tih prihoda.</p>	
<p>4.4 Prihodi (uključujući i sopstvene prihode)</p> <p>Nalazi od 2013 ostaju slični kao i u prethodnoj godini:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sistem fakturisanja.</i> Automatski sistem fakturisanja postoji samo za prihode od imovine. Opština ne vodi registre fakturisanja za ostale vrste prihoda. Umesto toga registrovane su samo naplate u gotovom novcu u okviru takvih prihoda. • <i>Prikupljanje prihoda.</i> Opština ne vodi odvojene registre ili spisak svih dužnika prema vrstama taksi o prihodima od participacija u zdravstvu i putne takse. 	Da	<p>Bilo je podnosi zahtev Ministarstvu finansija za instalaciju softvera na vlasti mreže za upravljanje općinske mreže, ali još uvijek nismo dobili odgovor od njih.</p> <p>Opština održava lista svih onih koji plaćaju, ali dužnik iz učešća u zdravstvu i cestarine nadam se da će 2014.god. popraviti ovaj problem.</p>	
<p>4.6.1 Kapitalna i nekapitalna imovina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za pojedine vrste imovine postoje nejasnoće u vezi prava vlasništva, to jest da li je održena imovina u vlasništvu Opštine ili u vlasništvu drugih agencija Vlade Kosova, te nedostaje odgovarajuća dokumentacija o stvarnom 	Da	<p>Kapital i ne-kapitala imovina u svojim dokumentima pismenog sporazuma koji opštine bogatstvo pripada vama, ali ministarstva još uvijek nam ne pruža odgovarajuću dokumentaciju za donacije koje</p>	

<p>vlasniku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kao posledica nedostatka odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu koja bi omogućila da se izvrši merenje znatnog dela ovih aseta, Opština je zatražila da se merenje ovih objekata vrši prema stvarnoj vrednosti i na osnovu procene koja je obavljena za pojedine od glavnih opštinskih aseta. Ovo merenje poverilo bi se nekom od unutrašnjih odbora. Kao rezultat toga, u 2012.godini Opština je uknjižila objekte u vrednosti od 9,670 hiljadu evra, koje Opština koristi još od ranijih godina. Samo je manji broj glavnih opštinskih zgrada koji nije nije identifikovan u prethodnom periodu uknjižen, dok zemljište nije obuhvaćeno ovom procenom. Očekuje se da će se u narednom periodu uknjižiti i imovina koja se nalazi u sadašnjim registrima opštinske imovine. • Opština nije pripremila detaljnu listu promena imovine za 2013 i 2012.godinu, koja bi omogućila poravnanje, odnosno usaglašavanje informacija prikazanih u finansijskim pregledima. Takođe, Opština nije vodila sveobuhvatan registar o takvim informacijama kao što su datum nabavke, uništenja ili arhiviranja za čitavu godinu. U nedostatku te verifikacije, vrednost imovine u Free Balance je veća za 40 hiljadu € od totala prikazanog u članu 16 Prikazivanje imovine. • Opština nije dobio službene informacije iz ministarstava tijekom 2013.godine za sredstva koja je možda obavlja ove ministarstva u ovoj opštine u toku prethodne godine i za 2013.godine. Zbog toga opština može doći do značajne prilagodbe na postojeće podatke koji se odnose na sredstva finansira od strane trećih lica u finansijskim izvještajima i u registar osnovnih sredstava u 		<p>primamo i registrirati kod nas kao stvarno i uklonjen iz ministarstva .</p> <p>Što se tiče detaljan popis imovine, mi ćemo osigurati da se u 2014 da da vodite evidenciju o svim informacijama.</p>	
---	--	--	--

budućnosti.			
4.6.1 Isplate iz trećih lica <ul style="list-style-type: none"> • Free Balance se ne koristi za knjiženje plaćanja od strane trećih lica. Kao rezultat toga, centralni sistemi informisanja koje koristi Opština ne pružaju potpune finansijske podatke o ovim plaćanjima. • U članu 12 Opština je prikazala 602 hiljadu € primanja od trećih stranaka koje obuhvaćaju 450 hiljadu evra kapitalnih investicija i 152 hiljadu evra usluga. EUR 415 hiljadu kapitalne investicije se finansiraju iz ministarstva. Ali Opština ne raspolaže sa dokumentima vlasništva kapitalnih primanja. 	Da		
4.6.3 Tretriranje naplativih potraživanja <p>Mnogi naplativi prihodi odnose se na takse koje su uknjižene prethodnih godina. Opština nije preduzela potrebne radnje za prikupljanje nenaplaćenih iznosa i nije vodila tačne evidencije o starosti ovih dugova.</p>	Da	Mi kao opštinu pravimo naše napore da preduzme neke neophodne mere da prikupe ove iznose , gde u nekim sudskim postupcima i razvili smo za neki drugi postepeno iz godine u godinu.	
5 Internu reviziju sistem <p>Opština nije formirala Departman unutrašnje revizije i Komitet revizije.</p>	Da	U 2014. god je planirano da se uspostavi Odjeljenja za internu reviziju.	